

- Показати на конкретних прикладах значення фундаментальних теоретичних предметів для професійної підготовки лікаря
- Сприяти розвитку творчої активності, вмінню використовувати свої знання на практиці для вирішення ситуацій різної складності
- Підвищувати рівень самоконтролю та контролю знань студентів, що є необхідним для розвитку самовдосконалення та покращення медичного мислення.

Тестова перевірка знань – це форма закріплення, уточнення, осмислення і систематизації матеріалу. Чим краще організована перевірка, тим більше можливостей для такого закріплення. Таким чином, тести активізують і розвивають пізнавальну діяльність студента. Поточний контроль успішності дозволяє мати безперервну інформацію про хід і якість засвоєння матеріалу, оперативно вносити зміни до навчання, пов'язані з закріпленням, повторенням і аналізом вивченого матеріалу. З метою виявлення кінцевих результатів навчання необхідно застосовувати підсумковий контроль, по якому можна судити про загальні досягнення студентів.

Список використаних джерел:

1. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті : зб. матеріалів навч.-метод. конф. / В.М. Мороз, Ю.Й. Гумінський, Т.Л. Полєся [та ін.]. – Вінниця, 2011. – С. 128-133.
2. Унгурян Л.М. Застосування тестової системи оцінки знань у навчальному процесі / Л.М. Унгурян, М.С. Образенко // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С. 20-22.

Рожі І.Г.

аспірант,

*Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини*

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ ДО КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКОЇ РОБОТИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Оскільки підготовка майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи є окремим елементом, що пов'язаний структурними співвідношеннями з іншими елементами цілісної педагогічної системи, нами було розроблено модель підготовки майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентісного підходу.

Модель (з лат. *modulus* – міра, мірило, зразок) за «Словником іншомовних слів» поняття – зразок, примірник чого-небудь, схема для пояснення якогось явища або процесу [5, с. 433]; за «Великим тлумачним

словником сучасної української мови» – конструкція, структура, зразок, за яким побудована певна одиниця мови з одиниць нижчого рівня; система математичних залежностей або програма, що відображає суттєві властивості об'єкта, процесу чи явища, які вивчаються [2, с. 776]. Як штучну систему елементів, яка з певною точністю відображає деякі властивості, сторони, зв'язки об'єкта, що досліджується інтерпретує модель С. Гончаренко [3, с. 134]. В. Штофф під моделлю розуміє уявну або матеріально реалізовану систему, яка відображає об'єкт дослідження [6, с. 19]. Класифікуючи моделі на матеріальні (предметні) та ідеальні (інформаційні), вчений вказує на такі їх функції як проміжна (пов'язує теоретичне мислення й об'єктивну дійсність) та евристична (відкриває шлях для подальшого дослідження об'єкта).

Українська психолог В. Семиченко під моделлю розуміє системне явище, яке відображає суттєві властивості й відносини оригінала, а також у точно вказаному стилі змінює цей оригінал та разом з вивченням оригінала надає про нього нову інформацію [4, с. 28]. Нашу увагу сфокусовано на «моделі професійної підготовки», яка в «Енциклопедії професійної освіти» визначена як система, що відображає або відтворює існуючі чи проєктовані структури, склад, зміст та організацію навчання фахівця, що забезпечує їх реалізацію [7, с. 75].

Побудова моделі здійснюється методом моделювання, який на думку С. Гончаренка полягає в з'ясуванні подібності явищ (аналогій), адекватності одного об'єкта до іншого в певних відношеннях і на цій основі перетворенні простішого за структурою та змістом об'єкта в модель складнішого (оригінал) [3, с. 133].

Ми розробили таку модель, яка є розгортанням набору компетенцій краєзнавчої компетентності; у ній виокремлено цільовий (мета, завдання), операційний (підходи, принципи, компетенції та їх критерії), змістовий (етапи, основні напрями діяльності, форми, методи, інноваційні технології) та оцінно-результативний (рівні, результат) блоки на основі системоутворювальних зв'язків для позначення взаємодії елементів моделі. Таким чином, у нашому розумінні модель підготовки майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу – це деяка умовна заміна оригінального процесу, відображення задуму, опису й розрахунків, що відображає принципи внутрішньої організації й функціонування, певні властивості, ознаки та характеристики визначеної державними циркулярами підготовки. За умов компетентнісного підходу в моделі підготовки майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи цілі підготовки пов'язуються не лише з формуванням готовності студентів-географів якісно виконувати професійні функції педагога-краєзнавця, але і з інтегрованими вимогами до результату освітнього процесу, тобто опису того, якими саме компетенціями має володіти випускник ВНЗ і якою має бути міра його компетентності (підготовленості). Головна функція розробленої нами моделі –

удосконалення чинної системи підготовки майбутнього вчителя географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу.

Охарактеризуємо кожен із блоків моделі. *Цільовий блок* охоплює мету і завдання підготовки майбутнього вчителя географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу. З урахуванням робіт багатьох дослідників, державних постанов та узагальнень попередніх розділів нашого дослідження визначено, що сучасна школа активно упроваджує компетентнісний підхід у навчанні, у зв'язку з чим значно підвищився попит на високопрофесійного вчителя географії, здатного якісно виконувати розширений спектр функцій професійної діяльності, одним з аспектів якої є краєзнавчо-туристська робота. Тому мета такої його підготовки у ВНЗ дещо змінилася. Якщо раніше декларувалася мета надання студенту високого рівня знань, умінь і навичок, то тепер акцент змістився на формуванні професійної компетентності фахівця як його дієвої здатності до педагогічної праці, готовності якісно виконувати складні завдання навчання, виховання й розвитку учнів у процесі краєзнавчо-туристської роботи. Отже, важливим у процесі організації краєзнавчо-туристської роботи є визначення з якою метою, для досягнення яких навчальних результатів вона здійснюється, адже як зазначає В. Буряк: «Визначення дидактичної мети має відображати навчальну діяльність студента, яка потрібна і прогнозується, необхідні умови для реалізації і передбачуваний, реально відчутний результат» [1, с. 50]. Мета нашого дослідження – підготовка майбутнього вчителя географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу – передбачає виконання таких завдань як формування позитивної мотивації, надання студентам-географам предметних знань й дослідницьких краєзнавчо-туристських умінь, особистісних якостей (компетенцій) організатора краєзнавчо-туристської роботи.

Отже, завдання щодо формування у майбутнього вчителя географії краєзнавчої компетентності полягає у набутті ним не лише сукупності необхідних спеціальних знань з краєзнавства і туризму, але й активізації здобуття студентами-географами теоретичних краєзнавчих відомостей, що передбачає розвиток географічного мислення, знань концептуальних положень краєзнавчо-туристської роботи, особливостей її організації, психолого-педагогічного, розвивального й технологічного забезпечення. Велику роль у цьому відіграє спрямованість освітнього процесу у ВНЗ на розвиток у студентів позитивної мотивації до визначеного виду роботи у професійній діяльності; пізнавальних здібностей, здатності швидко і легко збагачувати свої знання за рахунок свідомого використання інформаційних потоків, у яких висвітлюються актуальні питання краєзнавства і туризму.

Другий блок моделі – *методологічний* – об'єднує підходи, принципи, суб'єктність відносин учасників краєзнавчо-туристської

роботи, а також висвітлює компетенції краєзнавчої компетентності та їх критерії.

Наступний *змістовно-операційний* блок моделі відображає етапи, зміст, форми, методи, педагогічні технології – основні напрями діяльності суб'єктів краєзнавчо-туристської роботи.

Основою для виокремлення *етапів* підготовки є положення про те, що навчально-виховний процес у ВНЗ має бути систематичним, послідовним і неперервним. Відповідно у моделі виділяємо *підготовчий, основний і завершальний* етапи, кожен з яких характеризується наповненням краєзнавчих знань особливим сенсом з метою використання їх у майбутній професійній діяльності, передбачає підготовку й планування викладачем цілей, змісту, форм, методів, а також застосування педагогічних технологій для розв'язання студентами пізнавальних краєзнавчих завдань.

Оцінно-результативний блок моделі включає рівні сформованості краєзнавчої компетентності майбутніх учителів географії (низький середній, високий) та результат запровадження моделі в освітній процес (підвищення рівня сформованості у майбутніх учителів географії краєзнавчої компетентності).

Таким чином, охарактеризувавши розроблену систему ефективних методів, засобів, форм й технологій професійної підготовки студентів-географів до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу, нами було створено модель даного процесу, результатом якої стало підвищення рівня сформованості їхньої краєзнавчої компетентності. У моделі представлені основні характеристики підготовки майбутніх учителів географії до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу: формування мотиваційно-ціннісного відношення до названого виду діяльності, емоційного сприйняття студентами краєзнавчої інформації; доведена присутня роль викладача ВНЗ, який виступає учасником краєзнавчо-туристської роботи студентів, які в той же час, самостійно знаходять інформацію, творчо виконують пізнавальні краєзнавчі завдання; спеціально організована краєзнавчо-туристська робота за описаних нами педагогічних умов сприяє зворотньому зв'язку між усіма її учасниками для досягнення результатів у формуванні краєзнавчої компетентності майбутніх учителів географії. Підготовка студентів до краєзнавчо-туристської роботи на засадах компетентнісного підходу прогнозувала удосконалення змісту фахових географічних дисциплін (в аспекті посилення мотивації до вивчення особливостей рідного краю, інтеграції географічної й краєзнавчої інформації); модернізацію педагогічних технологій для потреб краєзнавчих досліджень; оптимізацію змісту практик краєзнавчими пізнавальними завданнями; залучення студентів до самостійної пізнавальної діяльності з краєзнавства і туризму.

Список використаних джерел:

1. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів / Володимир Буряк // Вища школа. – 2001. – № 4-5. – С. 48-52.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – К.; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. – 308 с.
4. Семиченко В. А. Системно-структурне моделювання складних об'єктів у психолого-педагогічних дослідженнях / В. А. Семиченко // Післядипломна освіта в Україні, 2003. – № 3. – С. 26-30.
5. Словник іншомовних слів : 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт. – К. : Довіра, 2000. – 1017 с.
6. Штофф В. А. Моделирование и философия / В. А. Штофф. – М. : Наука. Ленингр. отделение, 1966. – 301 с.
7. Энциклопедия профессионального образования : в 3-х т. / Под ред. С. Я. Батышева. – М. : АПО. – 1999. – Т. 2. – 440 с.

Сірик В.В.

студентка,

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка*

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Час, в який ми живемо, – це час руйнування стереотипів. Зараз, як ніколи, суспільству потрібні люди, що вміють пропонувати нові ідеї, бути лідерами, організовувати інших і викликати в них ентузіазм і енергію, котрі розуміють потреби оточуючих та їх стан, гуманісти, що можуть прийти на допомогу. Саме таких людей називають соціально обдарованими.

Однак поки що прослідковується суперечність, з одного боку, між потребою нашої країни в обдарованих та ініціативних людях, які будуть відстоювати національні інтереси, вибудовувати економічно й культурно розвинену державу, реалізовувати європейський вибір. З іншого, відсутністю на державному, регіональному рівнях і рівні закладу освіти цілісної системи пошуку, психолого-педагогічного моніторингу, соціально-педагогічного супроводу обдарованих особистостей та створення умов для їх творчої самореалізації протягом усього життя.

У вищому навчальному закладі професійний розвиток майбутнього вчителя початкових класів відбувається завдяки професійній підготовці – сукупності спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи